

յուլիսամբ, հանդիսաւոր գոհարանական մարտիկներ կատարուեց, որից առաջ կարգադրուեց յիշեալ պատկերութեան առթիւ հրատարակուած Բարձրագոյն մանիֆէստը:

— Զուլֆայից, մայիսի 6 ից «Կա- կազ»-ին հեռագրուեալ են. «Պարսկից նորին մեծութիւն շահի ժամանումը Զուլֆայ շրջակայքից բազմաթիւ բնա- կիչներ է հաւաքել այստեղ: Արաբի- երկու ափերումն էլ անսովոր կենդա- նութիւն է տիրում: Պալատեան գնդի գնդակներ և անդալական երաժշտութիւն- ները փոխելով թնդացում են շրջա- կայքը: Վաղը, մայիսի 7-ին նորին մեծութիւնը կանգնի գետի ոռոսական կողմը, որտեղ նորին մեծութեան հա- մար գիշերելու օթեան է պատրաս- տուած շքեղօրէն կահաւորուած և զրո- շակներով ու զորքերով զարդարուած մարտասան մէջ: Զահին դիմաւորելու և ուղեկցելու համար Զուլֆայ են եկել գնդապետ-աղիւտանա Սրահիմ, Երևանի նահանգապետ զրաֆ Տիգրանատուրէ, ֆիլիպի-աղիւտանա Ժիւլիօլի, գնդապետ Բիշարդ, պոստ-հեռագրական շրջանի կառավարիչ Լիւնդեն, նրա օգնական Կոթին և արտաքին գործերի մինիստ- րութեան պաշտօնեայ Կոստանովսկի: Գնացքը կուսնայ մօտ 30 բազմասեղ կառք, որոնց մէջ շահի կառքն աչքի է ընկնում իւր գեղեցկութեամբ: Մեկնումը Զուլֆայից նշանակուած է մայիսի 8-ին, ժամանումն Ազոտափա—11 ին, օրուայ ժամը մօտ երեքին. շահը կը գիշերի Բաշնորաշէնում, Երևանում, Իրիլձա- նում: Եղանակը գեղեցիկ է, ցանքերին նպաստաւոր անձրևներ են գալիս. ճա- նապարհին արտաքին խիտ լաւ են. ճա- նապարհին ամբողջ երկարութեամբ ե- ռանդով նորոգուած է, մանաւանդ Երևա- նից մինչև Զուլֆայ, մի քանի տեղերում բաւականաչափ շեղակի ճանապարհներ են բացուած: Հեռագրատներում աշխա- տանքն սկսած է նոյն իսկ գիշերը. Ժա- ռայոյցներ թիւ աւելացած է»:

— Փոխգնդապետ շինելու համար ինժեներ պ. Թորուն արտօնութիւն տալու խնդիրը Թիֆլիսի նահանգական քաղաքային գործերին վերաբերող ա- տեանի մայիսի 5-ի նիստում վճռուած է զբաղւան կերպով:

— Թիֆլիսի ձիարշաւարանում (Դի- գուրէ) մայիսի 5 ին բացուած է ճիւ- թի տօնավաճառ, որը կը տեւի երկու շաբաթ:

— Մայիսի 6 ին թիւիս առաջնորդ բարձր, սրբ. Գէորգ արք եպիսկոպոսը,

ինչպէս մեզ հայտնուեալ են, ս. Նշան եկեղեցում քահանայապետական աստի- ճանին արժանացրեց վեց հոգու. սրանցից երկուսն ունին թեմական դպր. կրթութիւն. առաջինը՝ տէր-Ան- տիս Զախարովարան ձեռնադրուեց Գան- ձակի քահանայ հանգ. տէր-Նիկիէ Աղի- րէզեանի տեղ, միւսը՝ տէր Գէորգ Սա- ղոյեան՝ Թիֆլիսի ս. Կարապետ եկեղե- ցու վրայ, տեղափոխուած տէր-Էմմա- նուէլ Նազարեանի տեղ: Նորընծայ Կ. Մարդիանը երկար տարիներ ծառա- յել է սարկիստութեան աստիճանով Վանքի առաջ եկեղեցում և յայտնի է իւր համեստութեամբ: Մնացած չորս նորընծայները սովորել են թիւիս ըն- ծայարանում և ձեռնադրուեցին գիւղե- րի վրայ, գիւղական ժողովուրդը հո- վուելու և միմիկարելու համար:

— Մայիսի 5-ին, գնդապետի սինուս Սուլթոյի մահուան հարիւրամեա- կի նախօրը Թիֆլիսի Ալեքսանդր Նեակու գինուղարանի տաճարում և ըստ զօրանդիների եկեղեցիներում հանդիսաւոր հոգեհանգիստներ կա- տարուեցին: Իսկ մայիսի 4 ին զօրքերի ընդմիջում ընթերցումներ եղան գինուղարանի համար Սուլթոյի մահու- ընթերցումների ժամանակ ցոյց էին տրուած մոգական պատկերներ:

— Մայիսի 6 ին Թիֆլիսի բերուցին երկու ապանուած են մի չորստու- ռուած սուպակ, որոնց չափաքանիք խումբը գաւառապետի օգնական պ. Մամիկոնեանի առաջնորդութեամբ վե- բայ էր հասել Թեմիսի լեռներում, Կրծանիսի այգիների ետեւ: Սպանուած աւազակներն են՝ Գրիգոր Յովհաննի- սեան և Միքայէլ Յաւուրթիւնեան, վի- բաւորուած աւազակն է Գարշո Բախ- կալեան: Դրանք ունէին և չորսորդ ըն- կերը՝ Սուրբ Գառապարհան, որը աստի օր առաջ բռնուած էր Խրամ գետի վրայ: Չորսն էլ դադիւթեցիք էին և նոր էին սկսել աւազակութեամբ պարագայ:

ՄԵԶ ԳՐՈՒՄ ԵՆ

ԲԱՆԴԻՑ.— Մայիսի 4-ին, «Ճամախու թաղ» կոչուած քաղաքամասում տեղի ունեցաւ մի սպանութիւն հետեւեալ պատճառով: Մի հայ երիտասարդ Ժա- նօթանում է մի օրիորդի հետ և եր- կար ժամանակից յետոյ խնդրում է վերջինիս ձեռքը: Օրիորդը չէ մերժում: Սակայն օրիորդի ծնողներն սկզբում չեն համաձայնում իրենց աղջկան յի- շեալ երիտասարդի հետ ամուսնացնել,

գատօրէն օգտուել առանց ոչ մինի մէկ բան հարցնելու: Այդպիսի հրատա- րակութիւնների թիւը 20,000 հատորի է հասնում: Պատի ներքի կողմը երեք կարգ դարակ ունի, իսկ պատի ետեւ կատարեալ դարակների լարերին թոյլ է և այն՝ մի քանի յարկանի:

Ճիւղութեան բոլոր յատակները ցանցա- տը երկաթից են, մի խօսքով ամեն ինչ երկաթից է: Ամենալինքն յարկում ան դաժ կանգնած կարելի է ցանցների տ- րանքից տեսնել ներքին յարկը: Դա- լակների արանքից շարունակ անց ու դարձ են անուժ գրքերով լի սայլակ- ներ, որոնց անիւները գուռապարհով են պատած ձայն հանելու համար:

Աւելորդ է ասել, որ յաճախօրէն տ- մեն դիւրութիւն ունի պարագայի հա- մար. — յարմարաւոր սկզբն, բազմաթիւ, գրեթե, երեքտարեան լուսաւորութիւն, անդեկատներ, ամենալաւ գրքերի ցուցակ, պարբերական թերթերում ե- դաժ յօդուածների ցանկ... իսկ ուղե- ցած գիրքը հօ կը տանա առանց ու- շացնելու: Բացի այդ, կառավարիչը, օգնականը, միւս սպասաւորները միշտ պատրաստ են հայտնաբերու ամեն տե- սակ տեղեկութիւն, օգնել ուղածու գնանիւ... և եթէ ուղած գիրքը չի- նի գրադարանում, կարող են թիֆլի վրայ գրել և տալ գրադարանագետին և միւս օրն և եթէ պատասխան կը տա-

կամենալով հարուստ փեսացու գտնել, բայց վերը համաձայնութիւն են տա- լիս, օրից յետոյ երիտասարդը, մայիսի 4 ին, իւր աղգականներին և բարեկամ- ներին, նոյնպէս աղջկան իւր ծնողնե- րի հետ հրաւիրում է ճաշի: Հիւրերը ժողովուրդ յետոյ, երբ երիտասարդը տեսնում է, որ իւր ընտրած աղջիկը և նրա ծնողներն ուշացան, դիմում է օրիորդի բնակարանը և վերջինիս դուռը հրաւիրում, երիտասարդը բացատրու- թիւն է պահանջում օրիորդից, թէ «հի- չու չէք գալիս»: Օրիորդը ծիծաղելով պատասխանում է, թէ «ծնողներս ոչ ինձ են թողնում, ոչ էլ իրենք են գալիս»: «Սիրելիս,—ասում է երիտա- սարդը յուզուած,—ինչո՞ւ են ինձ տան- ջում. վերջապէս ստիպուած կըլինեմ քեզ էլ, ինձ էլ սպանել»: Աղջիկը կա- տակ ընդունելով այդ խօսքերը, սովոր- ական կերպով ծիծաղում է, օրից յե- տոյ երիտասարդն անկաղով լինելով դիմաւոր, հանում է զրպանից ատրճա- նակը և գնդակները մէկը օրիորդին ուղղում, իսկ միւսը իւր ձեռքաւոր: Ա- ռաջինը նպատակի չէ հասնում, իսկ միւսը ցրել է տալիս երիտասարդի ու- ղիւրը, որից 5 ըրալէ յետոյ մեռնում է նա:

— Մայիս 6 ին բացուեց տեղիս Նի- կողայոսեան տօնավաճառանոցը: Այդ առթիւ ռուս հոգեւորականութիւնը մաղ- թանք կատարեց. Ներկայ էին՝ նահան- ցապետը և օրիշ պաշտօնական ան- ձեր: Մաղթանքը վերջանալուց յետոյ, երբ զօշաղը բարձրացրին, երաժշտա- կան խումբը նուագեց ռուսական հիմ- նը: Վաճառանոցի բոլոր խանութները վարձուած են: Վաճառականները, բա- ցի երեքից, որոնք Սարատովից «աւր- պիւնկա» են բերել, տեղիս վաճառա- կաններին են:

ԹԵՂԵԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԱՂԱՐԱՎԱՅՈՒՄ, 28 ապրիլի. — Վաղար չապառցու ապրուստն օր օրուայ վրայ դժուարանում է. շատ պատճառներից գլխաւորը հողաբաժանութիւնն է: Ամեն մի օտարական, որ մի երկու տարի ստիպող ապրում է, աշխատում է տուն տեղ ձեռք բերել: Մի խնդիր է տալիս սիրող. ինքն էլ աշխատում այս կամ այն անդամի բարեկամութիւնը շահել, մի պաշտպան ճարել, գործը աղահարկուած է: Հրամանը դուրս կը գալ, վարելու հողը կառնուի տաննակ տա- լիներով մշակողի ու վանքի ամբարը

նա, թէ արդիօք պիտի գնեն ուղած գիրքը թէ ոչ:

Օրէնքով Անգլիայում հրատարակուած ամեն մի գրքից մի մի օրինակ ձեռնա- պէս պէտք է ուղարկուի այդ մատենա- դարանին. բացի դրանից արտասահմա- նեան շատ հրատարակութիւններ ձեռնա- բար են ստացում իսկ գրանից զատ էլ տարեկան 210 000 ռ. ծախուած է նոր գրքեր գնելու համար:

Գրադարանի պահպանութեան համար 1897 թ. ծախիս եղած է 1.130,000 ռ., որից 550,000 ռ. ծառայողների վրայ, 94,000 ռ. կազմի և նորոգութեան հա- մար, 75,000 ռ. գրքերի ցուցակի տը պահպանութեան վրայ, 32 հազար ընդլի- վառելիքի, օգտափոխութեան և այլ բա- ների վրայ. կարախը և յարմարու- թիւններ—100,000 ռ., օտարականու- թեան համար 42,000 ընդլի և այլն: 1897 թ. մատենադարան մտած է 34,337 հատոր գիրք, որից 7,288 հա- տորն ընծայ, 12,033 ը. օրէնքով ստա- ցուած, 544-ը միջազգային փոխաբի- նութեամբ և 14,472-ը զինուած. իսկ ստացուած 70,394 պարբերական թեր- թիւից 31,341-ը գնուած է:

Գրադարանը բաց է առաւօտեան Ժա- մը 9-ից երեկոյան 8-ը. օրական յա- ճախում են մօտ 650 հոգի, որից հեծ մասը ճաշից յետոյ ժամը 4-ին՝ 354 հոգի. տարուայ մէջ պահանջուած է

ցորենով՝ իսկ գնաճատան արկղն էլ փոքով լցնողի ձեռքից և կարուի մի օտարականի, որը շատ անգամ իւր գիւղում կամ քաղաքում հող էլ ունի, բաղ էլ, առն էլ: Վերջին տարեկանում ակելի է հնչտացել տան տեղ ոտանա- լու ճանապարհը որոշ կարգի մարդ- կանց համար: Դան անձեք, որ նոյն իսկ Վաղարապատում այժմ տուն ու- նին և տան տեղ ևն ստացել, օրով- հետեւ հէնդը պիտի վրայ չէ: Մի օրիշը իւր տունը տեղով միասին ծախել է, այժմ էլ սեպհական տուն ունի կողմ- նակի ժառանգութեամբ, այսօր խնդր- է տուել և տան տեղ է ստացել: Մի երբորդը Վաղարապատում տուն էլ ունի, գիւղ էլ, սակայն «աւելորդ թի- քան փոր չի ծակել», ուղղում է Վաղար չապառուսն էլ տուն ունենալ, որ ուր էլ անցնի՝ իւր տանը ընի, սկսած Զու- լուց մինչև Կողը, այնտեղից էլ Երևան:

24 արժէք, թէ հող բաժանողները չգիտեն այս բաները. շատ լաւ գիտեն, բայց շատ ու շատ հաշիւներ կան, որ այս տեղեկութիւնները չնշուած են. դա այնպիսի անձն է, որ ձմեռը վանքի խոտը պըծնելու պատճառով բոլորի ձիերը հանցեցին, բայց նրա ձին պա- նումը մնաց: Ուրեմն ո՞չ մի վարդապետ, էլ, չեմ ասել սարկաւազ, այնքան զու- բայ չէր, որքան «վանքի աղան»: Էլ ինչ խօսք, որ աղան տուն չեկած՝ տան տեղը պատրաստ կըլինի:

Նարկառ ոչ աղան, ոչ էլ հող բաժա- նողները մի ըրալէ չեն մտածել, որ հողն առնում են բեռնափառներին: Զեն մտա- ծում, որ ամենից առաջ շատերը պա- տահական կերպով ընկել են այստեղ, էլ ուր գործը շուտ կը գալ, և աղան կամ Սարգս-դամիշ, կամ Բագու կընկնի:

— Մարդ, երբ ժամ գնայ-չգնայ, մեծ պատկի կերթայ. դա մի տոկոսութիւն է, մեր պապերն ու աստերը մեղ թի- ղել են. սակայն արի տես. որ մեղ ժամ տանողն ակել կարգն և սովորութիւնն է. քան մի այլ պատճառ: Քանի որ մերը դեռ հնարանդում ենք հին սո- վորութեան ու խապառ չենք կարելի գրանից, լաւ չէր լինի, որ եկեղեցին էլ մի քանի բաներով, շատեմ շատ գը- լարիչ, գոնէ տանելի լինէր, օրինակ՝ երգեցողութեամբ: Ամբողջ մեծ պատիւ կարօտ ենք եղել քիչ թէ շատ սիրտ շարժող մի երգի. բանի մարդ կայ դատում, այնքան էլ ձայնիւր են լսում. ծերը իւր բամբ կամ խապառ ձայնով՝ շա- րուած արգանի պէս իւրն է ասում,

1.405,866 հատոր:

Բացի վերի յիշուած ընթերցարանից նաև կայ լրագրական սենեակ, որ կա- ռելի է գտնել բոլոր անգլիական թեր- թիւները որ տարուան ուղեք, աշխարհա- գրական սենեակ—ամեն տեսակ քա- տեղեկութիւն ու տարաբնուի համար, և ձե- ռագրների սենեակ: Գրադարանի մէջ կայ նաև բուֆետ, որ չափաւոր վա- ճով կորիլի է ստանալ ամեն տեսակ ուտելիքէն, բայց ոչ ոգիւրի ըմպելիք: Ամեն ինչ թարմ է և կատարում է տ- րագութեամբ:

Յաճախողները մէջ կարելի է տես- նել աշխարհիս բոլոր աղգերի ներկա- ցուցիչներ, այնպէս որ այդ գրադարա- նին ակելի միջազգային բնաւորութիւն ունի: Եւ այդ իսկ պատճառով ամեն երկրներում հասկացող մարդիկ աշխա- տում են հարստացնել այդ գրադարանը:

մատողաշ ու անմշակ ձայնն էլ երբեմն աջ, երբեմն ձախ իւր ճիւղիցը քշում: Միջահասակն էլ խորը դուռ, մի խօս- քով բարիտեան խառնակութիւն:

Միայն այս վերջին օրերս ճեմաբա- նից մինը եկել է, երկու ձեռնեղով բարձր ու ցածր անում, երբեմն գլուխն էլ գործ դնում չափ տալու համար, և մի քիչ կարծես խառնաձայնութիւնը պակասել է: Ընտրութեանց համար գը- լուսն են ջարդում կարծես միայն բա- ձըր աթոռում թառելու համար: Ո՞վ, ղեցին 600 ըրալի փող է տալիս իւր աղքատ տեղով. չեն կարող գոնէ կան- նաւոր եկեղեցական երգեցողութիւն պահպանել: Ո՞վ կարող է Աստուծոյ պաշտօնի պահանջն անտեղի գտնել: սակայն այսօր ճեմաբանի տաշակերտ է բերուած, որ մի քիչ տանելի լինի իսկ որ վաղն այդ աշակերտը գնայ, և՛ պիտի կառավարի խումբը: Միշտ ան հրաժեշտ է գործը հիմքից ուղիղ բը- նել, քան ժամանակաւոր կիսամիջան- քի դիմել: Մենք սպասում ենք, որ մեր երջեցիկը կարողարացնի մեր ա- կնկալութիւնը և ուր որ հրքին է կըրի մի, որ գոնէ 600 ըրալով փոխադնէ եկեղեցին կանոնաւոր խումբ ունենալ:

Սարո

Ն Ա Մ Ա Կ Գ Ա Ր Ս Կ Ա Ս Տ Ա Ն Ի Ց
(Թիֆլիսցիութիւն «Նոր-Գար»-ի)

Ապրիլի 14-ին (27-ին) նորին մեծու- թիւն շահն իւր ահագին բանակով և պալատականներով անվտանգ հասաւ Զենջան և՛ մինչև ամօք 17-ը հանդիստ առնելով, մեկնեց Թաւրիզ, ուր, ինչ- պէս վճռուել է, կը մնայ մինչև «մոտա- ունի» աշաբան և ապա կը մեկնի Ռու- սիա և Եւրոպայ:

Թէ նորին մեծութիւնն ի՞նչ փառա- ւոր և շեքմ ընդունելութիւն գտաւ իւր որդի՝ իշխան Սալարէ-Դովլէի (Տ. Ա. I. le Prince Salare-Dovleh) հողում— խառնէ Զենջանում, այդ մասին երկար ու բարակ նկարագրութեան հաղը չենք տեսնում. այսքանս ասեմք, որ նորին մեծութիւնը խիստ գոհ գնաց այս տեղից և անձամբ էլ յայտնեց իւր գոհունակութիւնը: Սակայն պիտի ջա- նանք ընթերցողի փողը ինչ գաղա- փար կազմիլ տալ կայսրական այս ճամբորդութեան հետեւանքի մասին:

Երեւակայիցք 4,000 հոգուց բաղ- կացած մի բանակ, որը շարժուելու համար ունի նաև նոյնքան թուով և ջորի Այդ բանակը մայրաքաղաքից ու- կան մուգնումի գրադարանում կարելի է գիրք ստանալ 15—20 ըրալից:

Ի վերջոյ ակնաւորեմք, որ այս գրա- դարանը շուտով կատարել իւր գրքերի ցուցակի տպագրութիւնը, որ սկսուած է 1881 թուին: Եւ որովհետեւ միջին թուով տարեկան 40,000 անուն գիրք է ակնաւորում, ուստի և ամենայն տարի տպագրում են նոր ստացուած գրքերի ցուցակը և իւրաքանչիւրը նախորդ ցուցակի մէջ պարագ թիւաձեռն տեղում կողցնում:

Անհետաքրքրական չի լինիլ նաև հա- գորդի, որ գլխաւոր գրադարանագետն ստանում է տարեկան 12,000 ռ. ուճիկ, 8 օգնականները 6,500 —7,500-ական ըրալի, իւրանց 6 օգնականները 6,500- ական ըրալի:

Թէ որքան բրիտանական մատենա- դարանը հոգս է տանում հարստաւարտ համար, բաւական է ասել, որ անհեղ- ատները դա զիմեղ է թիֆլիս հայոց պարբերական թերթիկն ստանալով՝ հրատարակութեան օրից սկսած և մին- չև օրս էլ ստանում է «Նոր-Դար» և այլն: Մինչդեռ մեր շատ հաստատա- թիւններ չունին և այժմ իսկ չեն հոգս տանում, որ ստանան, ունենան մեր պարբերական թերթերը:

Միհրան

դեկցում չե քրա- ըով պի- թեան գ- լու է ն- վայր ի- տահան- տեսնե- առաւել- ընն է լ- սունեթ- ինքն է- թիւնը- անէ,որի- հաղար- յի և ն- 200,000- այդ ա- նից և թ- գիւղացի- գունէ դ- ետթը- ըսնից- ուր որ- նէ գարի- ոտակը- նա ետ- դացին- վերջ բա-

ՎԱՌ- Նորութի- ծութեան- վերջերս- թիւն մը- նալով Վ- պահել ի- ընկերու- լանաւա- լաւիցաց- անուան- կը գրա- որուն ա- ձեզ: Յիշ- առաջ, ա- 4. Պոլս- թեան տ- մէք գաղ- —տեղս- աղքատ- էր Գերմ- գանից ո- Ամերիա- կրար հ- կեզ էր- կապելս կ- հաւաքու- հերու՝ ա- անխճու- դարութե- ղեկները- հայ մամ- ցան, որո- յաջողեց- այդ անձ- վերջերս- գերանա- կողմէ յո- պղծատե- կան և վ- կը պահ- բեալ տա- թեան գ- մաս մը- դնով կը- ներու՝ յ- Ան թէ- խնած մ- մարդու- չունի ի- բուլուր- ունի կա- վրայ, սը- ու աղեղ- հանջիւ- անձնու- բաժնը- նէն: Այժմ-

Կապույտները կարող են զենքեր կոչուել, երբ իսկապէս կատարուած լինի կամ սպառնալիկայ լինի արտաքին յարձակու մը: Յանտիկու է, որ նրանք զենքի կոչուին միջազգային շարուած յարաբերութիւններին ժամանակ, երբ ցանկալի չէ ամբողջ աշխարհին յայտարարել, թէ Ազգիանի երկկող է կրօմ ներս խոժու: Թիշը Այնտիանու Քիլլին առաջարկում է կառուարներին իրաւունք տալ զինուոր-

գրեցին կնքել, որոնց զօրութեամբ ներ-
քանք պարտաւոր են ամեն ժամանակ
դիմադրական ծառայութիւն կատարել
թագաւորութեան սահմաններում կամ
գտնուող: Եթէ այնպիսի դէպք ներկայա-
նայ երբ ցանկալի լինի անկախութիւն
կերպով կամաւորները զօրքեր հանել
պատերազմական գործողութիւններ
տեղի բերելու ժամանակ ընդհանուր կա-
րելի է անել առանց ընդհանուր կա-
մարտի պնդման: Երբեք չեն ընդհան-
րուածք է: Այնուհետեւ ընդունուած է
մի ծրագիր, եւ, որով անկախ իշխա-
նութիւնները զինուորական են առը-
նուած կամաւորները զօրքերը ընդ-
մամբ ընդհանուր անհրաժեշտ իրաւ-
ներ մատակարարելու:

ԱՄՍՏԵՐԻՍ. — Հոլանդական հա-
մալարանները պէտքերը մի կող-
մով զինուորական ծառայողներին գիտ-
նականներին, որոնց խնդրում են աշակ-
ցել բռնիքների պատմութեան վերա-
բերած կամաւորները զօրքերը ընդ-
մամբ ընդհանուր անհրաժեշտ իրաւ-
ներ մատակարարելու:

ՖՈՒԿՍՈՒՄՈՒՄ. — Այստեղ նորից սով-
րական անկողնութիւն է տեղադր-
ւել զօրքերը բռնիք են իրենց ցոյց
տրուած գրեթէ բոլոր ծառայողներին: Ան-
կախները չեն երևում:

ԳՐԵՏՈՐԻԱ. — Պաշտօնական յայտա-
բարութեամբ է, որ բռնիքները զօրքերը
են Միջինասիական պաշտօնում: Հարա-
կից են անկախութեան գործերը տեղեկ-
քաղաքներ:

ԼՈՆԴՈՆ. — Քաղաքային խորհրդարա-
նի շէնքերը վրայ հայտնաբերութիւն է
կայացած Միջինասիական պաշտօնում:
Այս մասին հաղորդուած է միջնա-
րկին, պարլամենտին, թագուհուն և
Ուէլսի պրինցին: Ընդհանուր ուրախու-
թիւնն անկախութիւն է նկատուելու:

ԼՈՆԴՈՆ. — Պաշտօնական թուղթեր
գրուած են Կեստը:
ՄՈՍԿՎԱ. — Բոլոր տաճարներում
մաղթանքներ կատարուեցին Թագաւոր
Կայսրի արևադարձիկան համար:

ՌՈՍՏՈՎ. — Վրաց-
կայս թերթի խմբագրատունն են
մտնում ամեն օր երկուսուրեք
խմբեր, որոնք կանգնում են իրեն կա-
մարտի դիմադրող զինուորական օգնե-
լու: Կամաւորները իրեն 300-ից ան-
կախ է:
ԿՐԵՏՈՐԻԱ. — Վերա գետի վրայ երկու
գնացք խորանային պատճառով եր-
կաթուղու կառուցումը կարելի է շա-
րունակել միայն մի քանի օրից յետոյ:
ՄԱՍՏԵՐԻՍ. — Ռեզիլի զօրքերին և
գաղթային զօրքերը բանակ են ձգել
Կոնստանդնուպոլիս: Լուսում է, որ Բիթլի
հէմ գնացող բռնիքների մեծամասն-
քերը կան են գործել զինուորական Ռեզի-
լի զօրքերին: Բռնիքները կանգնում են
նահանջ առաջ ֆերմերներին և Բիթլի
մի միջին գնաւորած դժուար մատչելի
տեղը, որն առանձնապէս յարմար է
զարմանքի համար:

ՌԵԶԻԼԻԱՆ. — Բռնիքների պատուի-
րակութիւնն այստեղ հաստատուելու, նը-
քան դիմադրողներին ցնծալին: Երկաթու-
ղու կառուցումը նրան սպասող մասնա-
ժողովը, որին յանձնուած է ընդհան-
րութիւնը, ուղեկցող նրան մինչև հի-
ւանդ, որտեղ պատուիրակներին ոգ-
ջունեց կոնգրեսի մի անդամ:

ԼՈՆԴՈՆ. — Պաշտօնական հաղորդում
են, թէ այնտեղ կայացել է զարմալի-
րաբար նիստը, և հաղորդում են, թէ
կատարուելով ընդհանուր անհրաժեշտ
քանակութիւնը մտադիր է բարու-
քան անկախ հանքերը: Հաղորդում են,
թէ բռնիքները քաղաքային են արել եր-
կաթուղու ներքինուրէն Լոնդոնի մաս
ԼՈՆԴՈՆ. — Վրաց-
կայս թերթի խմբագրատունն են
մտնում ամեն օր երկուսուրեք
խմբեր, որոնք կանգնում են իրեն կա-
մարտի դիմադրող զինուորական օգնե-
լու: Կամաւորները իրեն 300-ից ան-
կախ է:

ները հաշտութեան նոր առաջարկներ
են ներկայացրել: Սկսում են կարծի-
քը դրած լինելու: — Ինչպէս հա-
ղորդում են, օտարերկրեայ հիւպատո-
սները Պաշտօնական մեկնում են Լի-
զնուրդ:

ՊԱՐԻՉ. — Դիմադրողները չգիտե-
լով զարմալիկան կրոնականները Պարիզ ու-
ղեկ են լինում զարմալիկան:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. — Մայիսի 6-ին մայրա-
քաղաքը զարմալիկան էր զօրքերը
արքունական հատապարտութիւններ
մէջ և զօրքերը մաղթանքներ կատա-
րուեցին: Իստահական տաճարում մաղ-
թանքը կատարեց միաբարձր Մարտի
նիկին: Երեկոյան քաղաքը լուսավա-
ռուած էր:

Ցարսկոյէ Սելյուտ, պաշտական և
կեղծուած Նոյնի Մեծութիւններին և
Նոյնի Բարձրութիւններին ներկայու-
թեամբ, պատարագ մատուցուեց. պա-
տարագրին էր պաշտական քահանայ
Եանիշ:

ՏԱՆԾԵՐ. — Մարտիկայի հարաւ արեւ-
ելան սահմանի վրայ ապրող ցեղերի
մէջ սրբազան պատերազմ է քարոզում:
Ցեղերի զինուորները կեղծուած են
Թափախութեամբ: Ոմանց ասելով, շարժում
ուղղուած է Իզլին բռնած ֆրանսիական
զօրքեր դէմ, իսկ ամենք էլ ասում են,
թէ այդ շարժումը յարուցել են սուլ-
թանի թշնամիները, որոնք կանգնում են
օգուտ քաղել մեծ վերջին մահից, որ-
պէս զի գահընկեց անին սուլթանին և
գահ բարձրացնեն նրա եղբայր Մուլլա-
Մահմետին: Այժմիկ զօրքերը հրա-
մանատարին կարգադրուած է ամեն
միջոց ձեռք առնել Ալիքի հարաւ-արեւ-
մտան սահմանապարտը պահպանելու
համար:

ԼՈՆԴՈՆ. — Բուլլերը պաշտօնական
հաղորդում է, որ ինքը գրաւել է Նի-
կատը 7,000 հոգուց, որոնք փախել
են անկախութեան գործերի առաջ, մօտ
1,000 հոգի, հասնականաբար, գնացել
են Վալիքաւորում, միւսները—Օրտոմի
հասարակագիտութիւնը: Մնացածները
նահանջ են տուել գէղի Լոնդոնի, որ
տեղ ուղղւում են նոր զինուորական
ցոյց տալ:

ՆԻՒԵՐԿ. — Բռնիքների մասնա-
ժողովը, որը բաղկացած է սենատի
և պատգամաւորների ժողովի ան-
դամներից, այստեղ հաստատուելու
մասին քննարկում են պատուիրակու-
թիւնը, որից յետոյ մասնաժողովն ու-
ղեկ են լինում զինուորական մեկնեցին
Ուալիքաւորում:

Իստահական հատապարտութիւն
ՍՊԵՐԴԱՐ ՍՊԵՐԴԱՐԵՆՍ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Կովկասի Կայսերական գեղարտես-
տական ընկերութեան անդամները հրա-
րաւարտում են ընկերութեան նիստի, որ
լինելու է Երեւանում, մայիսի 9-ին,
երեկոյան ժամը 8-ին: Պարտաւորութիւն
առաւարտները. 1) ընթացիկ գործեր,
2) ընկերութեան կէջ հիմնել վիճակա-
գրական բերքի գիտախնամական տե-
ղեկութիւններ հաւաքելու համար. 3)
ընկերութեան և Թիֆլիսի այգեգործա-
կան ուսումնարանի 1900 թ. նախա-
հաշիւը: Ներկայ կարող են լինել նաև
կողմնակի անձեր:

Պետական աշխատանքների կալու-
ծական բանկի 5% գրաւութիւններ
մայիսի 1-ին կատարուած 21-րդ վիճակա-
հանութեան ժամանակ հետեւեալ տոմ
սերը շահեցին հիւնդարձարական
ընթացիկ.
№ № սերիաների
1. 105, 1992, 5152, 7576, 10414,
14136, 15901.

2.	242,	1709,	2419,	7516,	7890.
	9101,	9209,	10488,	11045,	12486, 13753.
3.	187	718,	1246,	3114,	6518,
	10516,	11554,	13312,	13577,	15536.
4.	3229,	9395.			
5.	1338,	3489,	8316,	10820,	12957,
	14667.				
6.	103,	1723	2251,	3274,	4190,
	7061,	8770,	11797.		
7.	5297.				
8.	47,	743,	963,	3710,	11948,
	12883,	15502.			
9.	2085,	6165,	9393,	15530,	15969.
10.	373,	1337,	1479,	4943,	6659,
	9677.				
11.	2390,	2426,	3544.		
12.	3820	5424,	6548,	11472,	14109,
	14577				
13.	1968,	4833,	7260,	10310,	12624.
14.	1322,	12870,	14510,	14646.	
15.	96,	9866	13563.		
16.	2729,	10105,	11241,	13359,	15858.
17.	2945,	5563,	13211,	14023.	
18.	714,	2285,	2525,	2692,	9939,
	10699,	15886.			
19.	1865,	1933,	2460,	6102	8200,
	8264,	9267,	11288,	12911,	13228.
20.	5308,	5343,	6402.		
21.	10041	11132,	13262,	14261.	
22.	4998,	7418.			
23.	6522,	8596,	11370,	12878,	13418.
24.	1016,	2838,	3433,	3732,	8945,
	14008.				
25.	2032,	7589,	9683,	11819,	14207.
26.	2187,	2254,	4526,	6063	15319.
27.	241,	6555,	7994,	15774.	
28.	3129,	3268,	6124,	6891,	13953,
	15916,	15992.			
29.	2723,	4050.			
30.	323,	4445,	5448	12141.	13891,
	14850.				
31.	955,	4237,	4580.		
32.	2009,	3776,	4368,	6781,	9501,
	10416,	11376.			
33.	4343	5311	6125,	8170,	8381
	8904,	11568,	14293,	15337.	
34.	380,	4338	4902,	6112,	7106,
	11631,	14965.			
35.	238,	5429,	7897.		
36.	1289,	6332,	7618,	8643,	8835,
	9746.				
37.	635,	2378,	7225,	13096.	
38.	282,	4114	6279,	8728,	12483,
	14382,	15068.			
39.	2536,	3369,	6081,	8114,	8340,
	11424,	12624.			
40.	2081,	5477,	8555,	10652,	13882.
41.	8041,	8429	15043,	15678.	
42.	2383,	4603,	11215,	14138.	
43.	1740,	3467,	5467,	7288,	9490,
	9715,	10567,	11308,	13234.	
44.	13002.				
46.	5193,	7925,	15536.		
47.	1854,	2331,	3869,	5580,	11880
	13142,	15227.			
48.	1117,	1464,	3002,	9349.	
49.	169,	9199,	9267,	9260,	11282,
	13117.				
50.	2077,	7125,	9827,	13009,	14605.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱՆ

Պետերբուրգ, 5 մայիսի
Վերջին կուրսը երեք ամսով.
Լոնդոնի վրայ 10 ֆունտ ասոր.
Համար. 94,00
Բերլինի վրայ 100 մարկի համար 45,00
Պարիզի ,, 100 ֆրանկի ,, —
Վերջին կուրսը չէր եղած.
Լոնդոնի վրայ. 95,00
Բերլինի ,, ... 44,00
Պարիզի ,, ... 37,00
Բորսայի գիտնորդ. 6—7%
4% պետական անոմ. 98% ասկ.
4% ներքին 2, 3, 4 փոխառ.
1893 թ. —
4 1/2% ներքին 2, 3, 4 փոխառ.

1893 թ. 100% ասկ.
4% ասկ. կալ. բանկի գրաւութիւն. 98% ասկ.
5% ասկ. ներքին խաղաքի.
Փոխառութիւն. 1864 թ. 309 ասկ.
5% ներքին ներքին խաղաքի.
Փոխառութիւն. 1866 թ. 264 ասկ.
5% ասկ. կալ. բանկի խաղաքի.
գրաւութիւն. 209 ասկ.
3 1/2% պետ. ասկ. կալ. բանկի
գրաւութիւն. 91% ասկ.
5% ասկ. անոմ. 1884 թ.
Թիֆլիսի քաղ. վարկի ընկ. 98
օրկապիտան. 90 ասկ.
Թիֆլիսի կալ. բանկի 5% գրաւ. 98 ասկ.
Փոխառութիւն ,, ,, 6% ,, 102 ասկ.
,, ,, ,, 5% ,, 98% ասկ.
Բորսայի տրամադրութիւնն ամսը է:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

! ԶՆՈՒՄՆԵՐ ՎԵՂԺՈՒՄՆԵՐ!
ԱՌՈՂԱՍԿԱՎԱՆ
ՄՈՍԿՎԱԲՈՐՍԱՅԻ ԺՈՐՈՐԻՍ
Օ Տ Ա Ռ
ԴԵՂԱՆՈՐԻՍ
Գ. Ֆ. ԻՐԻՆԵՆՍԻ
Ոչնչացնում է մոնիթոր, արկից պարտա-
քը, դիմի քննարկ, կոնսերվացի, բաղադր-
ք և աղանդ է տեղադր. քանակութիւնը:
Առաջարկում է որպէս արդիւարի ա-
նուշահատ բարձր որակութեան օճառ:
Մի կտորը գին 50 կ., կտորին 30.
Վաճառում է բոլոր անհատական և ընկեր-
ութեան անհատական խանութներում:
Գ. Ֆ. Իրինենսի, Լոնդոն - օր. բար
տը միւստը պ Մոսկուայի քաղաքի համ
(Մ.) № 192764 24—8

Ա Ն Տ Ի Վ Ո Մ
Լ Ե Մ Ե Ր Ս Ի Է
ՊՈՒԿՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ՎԵՐ ԲԵՐԵՆԻՆ
Հ Մ Ս Ր
Սրբաւոր Գինը 1 Ր. 25 Կ.
Օպտով Եկաւ Ս. Ֆ. Պաբերտ,
Մոսկու, Մարսեյսկա, Դ. Խոմին-
սկո. Վաճառում է ընդհանուր և
պարփութեան պարտաւորութիւն
(Մ.) № 15684 ներքին 10—7

Մ. 35889 52—20

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿԱՅՈՑ ԿՐԱՏԱՐԱԿԱՎԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երբեք յայտնում է, որ ընկերութեան կանոնադրութեան § 31-ի հա-
մաձայն, շարժմ. մայիսի 13-ին, երեկոյան ժամի 8-ին, Թիֆլիսի
քաղաքային դումայի գահին շահանակուած է
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ
Որի պարագմունքները լինելու են
1. 1899 թուի ապրիլի 13-ի ընդհանուր ժողովի արձանագրու-
թեան ընթերցումը:
2. Վարչութեան և խմբագրական մասնաժողովի գործունէութեան
տեղեկագրի ընթերցումը:
3. 1899 թուի գրաւական հաշուի ընթերցումը:
4. 1900 թուի համար կազմած նախահաշուի ընթերցումը և
հաստատութիւնը:
5. Պոլսոստանի նուիրած գումարի մասին զեկուցում:
6. Պաշտօնատար անձերի ընտրութիւնը:
Վարչութեան վերջին նիստը նշանակուած է մայիսի 13-ին երե-
կոյան ժամի 7-ին և այդ նիստին կրկին այն նոր անդամների ըն-
տրութիւնը, որոնք կը յանձնան մասնակցել ընդհանուր ժողովին:
(327) 3—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿՐԱՏԱՐԱԿԱՎԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երբեք յայտնում է ի գիտութիւն ընդհանրութեան, որ իւր տոնանում
1900 թ. մայիսի 12-ին բերանացի և փակ ծրարներով առաջը կը կար-
յանց վաճառուելու համար քաղաքային (նախկին Արտադրութիւն) երկաթ-
կանի տնտեսանոցը իւր 203 քառ. սառն. տարածութիւն տեղեկող բայ
կով և գետնով, որը գտնուած է Բորժոմ անունով, Վարդգեսի քաղա-
քից, ծառատանի մօտ:
Ամառանոցի հետ վաճառում է և նրա մէջ գտնուած շարժական կալը,
որը կազմում են ճաշատեղիի կահ-կարասիք և խոհանոցի ու լոյս
ամանեղէններ: Ամառանոցի գիտնոր յատկացուած է համաձայն Բոր-
ժոմում ամառանոցների շինելու համար գետնակալից օգտուելու վերա-
բերեալ Կովկասի նախկին Փոխարարի 1851 թ. զեկուցումների 22-ին
հաստատութիւնը:

Անդրին մասնակցել ցանկացողները պայմաններին կարող են տե-
ղեկանալ Բայր. Վարչ. գիտնաւորան, նիստի ամեն օր, ցերեկուայ ժա-
մը 10-ից մինչև 2-ը:
Փակ ծրարների ընդունում են մինչև 1900 թ. մայիսի 12-ի
կէսօրուայ ժամը 12-ը և ոչ ոք է պարտական իրենց մէջ գրաւական
2000 ռ., անդրի մասնակցողի լրակատար անուր, հօր անուր, աղ-
ղանուր, կոչումն ու հասցէն և իրենց յայտարարած ամենաբարե-
գինը: Այն անձերին, որոնք Թիֆլիսում չեն ապրում և կանգնում ան-
ժամօթեալ պայմանների հետ, այդ պայմանները կուղարկուեն պր-
(300) հանձնած ժամանակ:
5—5

Հոյս տեսաւ
ԼԻՏԵՐԱՏՈՐՆԵ ՕՇԵՐԿԻ
(ժող. 600 էջ)
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆ
որի մէջ, ի միջի այլոց, գիտնորած են
հայկական կեանքի և գրականութեանը
վերաբերեալ հետեւեալ յօդուածները.
«Բայրընը Միջինասիական ժողով»,
«Գրեթէ Երկու հայեր», «Պաշտօնական պո-
ղիան հայոց գրականութեան մէջ»,
«Պօետ իւզէլիստ Մ. Պաշտօնական»,
«Գրական և հասարակական գոր-
ծունէութիւնը», «Հայոց թատրոնի
պատմութեան հնագույն շրջանը», «Կով-
կիական հայ հեղինակների գրուածը
ներքին»
Գինն է 2 ՐՈՒՐԻՆ
Գինը հեղինակին Մոսկու, Լեոնտ
ԵՎԵՅԻՆ ԵՐ. ձոմ. Քալաշն, ԵՎ
№ 17. 10—9

ՎԱՃԱՐՈՒՄ ԵՆ
ՍԵՂՈՒՆՆԵՐ